

• door Kees Fieggen

DE DUURZAME CHRISTEN

VRIJWEL ELKE DAG LEZEN WE OVER DUURZAAKHEID, KLIMAAT, CO₂ OF STIKSTOF. BOEREN PROTESTEREN, DE MAXIMUMSNELHEID MOET OMLAAG, DE BOUW STAGNEERT, ER ZIJN TWIJFELS AAN METINGEN EN MODELLEN. POLITICI, AMBTENAREN EN WETENSCHAPPERS VLIEGEN DE WERELD OVER, RAPPORTEN EN MODELLEN WORDEN GEPRESENTEERD, MAATREGELEN MET ELKAAR AFGESPROKEN. >>

Wat hebben wij christenen hiermee te maken? Wij verwachten toch dat de Heer komt om alles weer recht te zetten - stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw? Het nemen van wereldwijde maatregelen lijkt een voorbereiding op de komst van een wereldleider en wij mensen kunnen de wereld niet verbeteren.

Wellicht is het tijd voor een nadere analyse van het probleem - vanuit Gods Woord, met enkele gedachten over ons gedrag als christenen in deze wereld. De wetenschappelijke vragen laat ik grotendeels liggen: dat spreken is tijdgebonden, Gods Woord is van eeuwige waarde.

Schepping - niet natuur

De HEERE God heeft hemel en aarde geschapen en kon aan het einde van de zesde dag zeggen: *“Zie, het was zeer goed”* (Gen.1:31). De mens krijgt als opdrachten mee: *“Wees vruchtbaar, word talrijk, vervul de aarde en onderwerp haar”* (Gen.1:28) en wat betreft de hof: *“De HEERE God nam de mens, en zette hem in de hof van Eden om die te bewerken en te onderhouden”* (Gen.2:15). De mens krijgt als rentmeester de verantwoordelijkheid over de aarde en haar bewoners.

Ons uitgangspunt is niet de natuur, alsof wij daar deel van uitmaken. Ons denken moet dan ook niet om onze planeet draaien alsof dat een soort superorganisme zou zijn, zoals bij het Gaia-denken van o.a. James Lovelock. Hij poneert dat de Gaia-aarde (Gaia is de Griekse godheid van de aarde) als het ware onze moeder is, dat zij boos kan zijn, koorts heeft. In dat denken zijn bomen meer waard dan mensen.

Als christen is mijn uitgangspunt de schepping, waar we verantwoordelijk voor zijn als rentmeester. Stap voor stap hadden we mogen groeien in het vervullen van die ontzagwekkende opdracht, te beginnen met het bewerken en onderhouden van de Hof van Eden. Die zou voor haar bloei afhankelijk zijn van een goed beheer van de mens en zo tot volle ontplooiing kunnen komen: niet alles hoefde hetzelfde te blijven. Als geschapen naar Gods beeld zouden we creatief met de Tuin van God mogen omgaan. Schoonheid en diversiteit moest *bewaard* worden, maar in die prachtige schepping lag nog veel schoons, ja een geweldig potentieel verborgen: dat zou de mens tot ontwikkeling mogen brengen (*bewerken*). Zo zouden landbouw en veeteelt (in Gen.1:25 wordt al van vee gesproken) kunnen worden ontwikkeld. Als bioloog en christen ben ik best benieuwd hoe dat had kunnen worden - als de zondeval er niet was geweest!

Zondeval brengt bederf

Helaas: we kunnen mijmeren over wat had kunnen zijn, maar nu zucht de hele schepping en is ze in barensood (Rom.8:22): het gevolg van de zondeval. Mijn lichaam takelt af, dorens en distels zitten in de weg bij de landbouw. Wat mooi ontwikkelwerk had moeten zijn, wordt zweetwerk met frustratie; ziektes en parasieten doen hun intrede. Toch is in de schepping nog steeds veel moois te zien. In de ark van Noach werden de belangrijkste soorten dieren meegenomen (en waarschijnlijk heel wat zaden) en die konden zich na de zondvloed (onder andere omstandigheden) weer ontwikkelen tot een enorme diversiteit aan soorten planten en dieren. Helaas zijn veel van die soorten weer verdwenen of achteruit gegaan.

Landbouw en veeteelt zijn nog steeds mogelijk en veredeling en kunstmest verhoogden de opbrengsten aanzienlijk. Daarin hebben we het potentieel in de schepping enerzijds benut, maar hebben wij mensen niet teveel geprobeerd om de vloek van de zondeval te boven te komen? Gemak dient de mens - in plaats van het ‘in het zweet van uw gezicht’? Er zijn prachtige ontwikkelingsmogelijkheden in de schepping gelegd, maar moeten we niet erkennen dat egoïsme en hebzucht de balans hebben verstoord?

De laatste jaren ontdekken we meer over hoe mooi Gods ontwerp in het wonderlijke samenspel van organismen is, zoals met alle nuttige bacteriën in de bodem (en in onze darmen). In onze jacht naar beheersing raakt de bodem uitgeput. Krachtvoer uit verre landen (waar de milieuproblemen door de kweek van soja soms nog veel groter zijn dan hier) moet onze kippen, varkens en koeien harder doen groeien. Ook dat zorgt voor mestoverschotten. Zit in dit alles niet een hoogmoedige houding van de mens die te weinig eerbied heeft getoond voor de Schepper en wat Hij in de schepping heeft gelegd?

Verlossing

Wij verwachten het niet van de mens en ook niet van onszelf - al neemt dat onze verantwoordelijkheid niet weg. Als christenen weten we van de geweldige verlossing die ons in Christus is gegeven: we ontvangen vergeving! Door wedergeboorte zijn we nieuwe mensen geworden, zodat bijvoorbeeld hebzucht (volgens Paulus is dat afgoderij) niet meer over ons zal regeren. De zonde is nog niet verdwenen (de oude mens is gestorven, maar de zonde leeft nog!) en we zien reikhalzend uit naar de komst van de Heer Jezus: alleen onder Zijn regering kan het goed komen.

De schepping zucht (horen we dat zuchten?), maar verwacht ook reikhalzend de openbaring van de zonen van God (Rom.8:19)! Denk hier even over na: er staat niet de openbaring van de Zoon van God - dat zouden we verwachten, want we zien toch uit naar Zijn regering - maar: van de zonen van God. Dat zijn wij! Let wel: er staat ook niet kinderen (zoals helaas SV en HSV hebben), maar zonen: dat zijn mensen die verantwoordelijkheid kunnen dragen, die straks mee zullen regeren.

Hoe zit dat met onze verantwoordelijkheid nu - ook wat betreft ons handelen in en met de schepping? Nee, we kunnen niet vooruitgrijpen: we regeren nog niet, we wachten op Hem. Ook Jezus heeft destijds niet vooruitgegrepen, Hij heeft niet geregeerd, Hij heeft niet de Romeinen verdreven, Hij heeft niet alle zieken genezen. Maar Hij heeft wel laten zien Wie Hij is, wat er zou gebeuren als Hij zal regeren, Hij heeft tekenen gedaan: zieken genezen, bezetenen bevrijd, enzovoorts.

Als ik naar Hem uitzie, verwacht ik dat alles met Zijn komst anders zal worden. De hele schepping ziet daar naar uit - maar blijkbaar ook naar onze openbaring als zonen van God, als mensen die met Hem zullen mogen regeren. Onder Zijn leiding zullen we allemaal een prachtige taak in Zijn dienst krijgen en de schepping zal weer kunnen bloeien: o.a. Jesaja spreekt daar bloemrijk over. Wij mogen leven als verlost mensen die de verlossing van de schepping verwachten en nu alvast verantwoordelijkheid nemen. Wat staat ons dan nu te doen?

Twee werelden

Eerst een stapje opzij om naar onszelf te kijken. De mens heeft zowel een materieel (stoffelijk) als een geestelijk leven. We leven in twee werelden: we delen ons organische leven met andere schepselen (met cellen, organen, eten, drinken, ademen: we gebruiken in principe dezelfde stoffen en hetzelfde type biochemie voor dat organische leven), maar tegelijk delen we ons geestelijke bestaan met de engelen en met God. Mede daardoor kunnen we met elkaar op een bijzondere manier communiceren en bovendien met God (en de engelen, zoals Gabriël aan Maria en Zacharias verschijnt). Het materialisme (dat de wetenschap domineert) stelt dat alles materieel is en door materie te verklaren is: we zijn gewoon onderdeel van de natuur. Dan zijn we niet meer dan een (ingewikkelde) zak met moleculen, toevallig in staat tot zelfbewustzijn en zelfreflectie. Ons lichaam is alles wat er is en alles wat we als ziel bestempelen of geestelijk noemen, is een door chemische processen opgeroepen illusie: wij zijn ons brein. Maar dan is er geen zinnige moraal anders dan wat we zelf bedenken: *anything goes* ... je kunt er alle kanten mee op.

Bijbels denken

Een Bijbels denken ziet lichaam en ziel/geest als een geheel. Denk aan 1Thes.5:23, waar Paulus de bede uitspreekt: *moge geheel uw geest en ziel en lichaam onberispelijk worden bewaard bij de komst van onze Heer Jezus Christus*. Wij lopen het gevaar zo gericht te zijn op onze ontmoeting met de Heer in de lucht,

dat we vergeten dat daar een opstanding tussen zit en een duizendjarig rijk op volgt. Wij zullen over de aarde regeren! Laten we niet in de val trappen van het Griekse denken, waar het lichaam en het aardse minderwaardig worden geacht. Ons handelen op aarde nu is een voorbereiding op wat er straks volgt: *over weinig ben je getrouwd geweest, over veel zal ik je stellen*. Zou dat alleen slaan op onze geestelijke verantwoordelijkheden of moeten we ook denken aan wat God aan Adam en Eva als opdrachten meegaf? De HEERE God wilde Israël zegenen in het land - en Hij stuurde hen zeventig jaar in ballingschap om het land zijn verloren sabbatsjaren terug te geven. Het land is van Mij, zegt Hij! Die sabbatsjaren (in een door en door agrarische samenleving) geven ons te denken. God gaf zijn volk wonderlijke wetten mee!

Bijbels handelen

Wat doet dat met ons en ons leven nu? We mogen als christen gewoon gezond nadenken over wat onze eigen, persoonlijke verantwoordelijkheid is. Als we serieus belijden dat God de Schepper is, kunnen we niet achteloos omgaan met zijn schepping. Welke boodschap geef ik af (als christen) als ik me niets aantrek van snelheidsbeperkingen - zolang ik maar geen bekeuring krijg? Denk aan de tijd van de Richteren (*ieder deed wat goed was in zijn eigen ogen*), of aan hoe Paulus ons verleden beschrijft in Efeze 2:1-3 (*...zonen van de ongehoorzaamheid ... begeerten van ons vlees, toen wij de wil deden van het vlees en van de gedachten ...*). Even later schrijft hij dat we *niet meer moeten wandelen evenals de volken ... om te vervolgen: Maar zo hebt u Christus niet geleerd ... de nieuwe mens hebt aangedaan, die overeenkomstig God geschapen is in ware gerechtigheid en heiligheid* (Ef.4:17-24).

Wat wil ik hebben voor de 'heb'? Wat doet de mode met ons (kleding, inrichting van ons huis, apparatuur ...)? Waarom hebben ook gelovigen vaak zo'n haast? Er zijn nogal wat vragen te stellen, met enkele opmerkingen wil ik ons denken verder stimuleren. Honderd op de snelweg is hard genoeg: ook voor elektrische auto's is dat schoner, goedkoper, ontspannender en veiliger - en het scheelt verrassend weinig in reistijd. Als het gaat om vakantie vieren, kunnen we ervoor kiezen om de trend *niet* te volgen. Veel mensen vliegen overal heen omdat ze alles willen zien en beleven. Vul de voorbeelden zelf maar aan: laten we nadenken over waarin we als christenen 'anders' zouden kunnen zijn!

Bijbels eten

De Schrift roept ons niet op om vegetariër te worden - en wie nadenkt, kan bedenken dat vee in een goede kringlooplandbouw thuishoort. Maar eten we niet meer vlees dan nodig? Denk aan de begeerte van de Israëlieten in de woestijn en hoe Hij hen oordeelde *toen het vlees nog tussen hun tanden zat?* Zoals Psalm 106:15 luidt in de SV: *Hij gaf hen naar hun begeerte, maar zond magerheid aan hun ziel*.

We mogen onder dankzegging genieten van wat God geeft - vlees eten mogen we voor Gods aangezicht doen, zoals Israël dat deed bij het vredeoffer. Ascetisme is niet bijbels - matigheid wel! Hebzucht doet ons naar te lage prijzen verlangen - de arbeider (ook de boer) is zijn loon waard (Jak.5:1-7). Het scheelt veel als wat we eten van dichtbij komt: minder 'diesel' in ons voedsel en de Nederlandse landbouw is vaak qua milieu beter op orde dan elders - hoewel ook daar nog een slag te maken is. Boodschappen doen op de fiets is (als dat kan) gezonder en schoner, tijdens een wandeling kun je gelijk met de Heer spreken: neem de tijd...

Conclusie

Wat is mijn focus? *De wereld gaat voorbij en haar begeerte; maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid* (1Joh.2:17). Het is goed om ons af te vragen wat de wil van God in ons leven van alledag is, als mens te midden van Gods nog steeds prachtige schepping, als rentmeesters van de toekomst. Twijfel over wat de wetenschap wel en niet kan bewijzen hoeft ons niet tegen te houden om verantwoord te handelen.

De bedoeling was dat we als rentmeesters, geschapen naar het beeld van God, de schepping zouden beheren. Daarin hebben we - als mensheid - jammerlijk gefaald. De hele schepping zucht en is in barensood. We verwachten een duizendjarig rijk waarin de Heer Jezus zal regeren - en wij met Hem. Hij heeft niet alleen *mij* (en allen die in Hem geloven) verlost, Hij zal ook de schepping verlossen.

Het is goed om ons bewust te zijn van Gods hand over ons en aan Zijn hand te wandelen en trouw te zijn in *alles* wat Hij ons heeft toevertrouwd - niet alleen op geestelijk terrein! In dit artikel geef ik niet meer dan een aanzet - om verder over door te denken en wellicht samen over door te praten.

